

GENTRALE VEILIGHEIDSDIENST

No.B.X.18060

Bijlage: 1.

Dict.: vdp. Typ.: RD.

Onderwerp: Overzicht no.5.

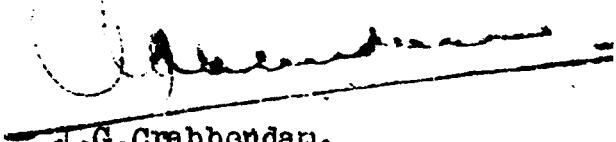
's-GRAVENHAGE, 9 Juli 1947.

Javastraat 68.

Tel.: 111539 en 112778.

Hierbij heb ik de eer U een exemplaar aan te bieden van Overzicht no.5 van mijn Dienst, afgesloten per 19 Juni 1947.

Het Hoofd van de
GENTRALE VEILIGHEIDSDIENST,
namens dezo:

J.G. Crabbendam.

AAN alle Politieverbindingen.

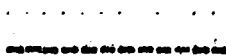
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST.

.....

Overzicht no. 5.

1947

I N H O U D.

I.	Communistische Partij Nederland	blz.	1.
II.	De Vierde Internationale en het koloniale vraagstuk	blz.	2.
III.	De R.C.P. en Indonesië	blz.	3.
IV.	Trotzkistisch manifest over de verbredering met de Duitse arbeiders	blz.	4.
V.	Het weekblad "De Tribune"	blz.	6.
VI.	Spartacus	blz.	6.
VII.	Vrijdenkersvereniging "De Dageraad"	blz.	7.
VIII.	"Actieve Democratie" en het Russische probleem	blz.	10.
IX.	Christendom en communisme	blz.	12.
X.	"War Resisters International"	blz.	13.
XI.	Agrarisch congres der E.V.C.	blz.	14.
XII.	Stakingen in Nederland	blz.	14.
XIII.	De E.V.C. en Indonesië	blz.	25.
XIV.	Indonesië	blz.	26.

I. Communistische Partij Nederland

De C.P.N. heeft haar bijzondere zorgen gewijd aan het dagblad "De Waarheid", dat nog steeds een zorgenkind blijkt te zijn. Geen inspanning is het communistisch kader te veel om deze krant tot volle wasdom te brengen. In het gehele land werden daarvoor districtsconferenties gehouden, waarin de mogelijkheden ter vergroting van de invloed van het communistische dagblad werden besproken. Vóór de oprichting van de zogenaamde Lou Jansen-Brigades in de 21 districten van de C.P.N. vond de installatie plaats van een landelijke Brigade van die naam. Zes prominente C.P.N.-functionarissen hebben haar geformeerd ter nagedachtenis aan Lou Jansen, lid van het illegale partijbestuur, die, samen met Paul de Groot, tijdens de bezetting het eerste clandestiene nummer van "De Waarheid" uitgaf. De brigades zullen zich beijveren om het aantal abonnen-
menten van "De Waarheid" op te voeren. Daarnaast zullen zij de verbinding tussen krant en partij versterken.

Reeds heeft het hoofdorgaan der C.P.N. medegedeeld, dat een nieuwe obligatielening ten behoeve van "De Waarheid"-exploitatie in eigen gebouw te Amsterdam noodzakelijk is gebleken. Het voltekende bedrag van een half miljoen gulden moet worden verdubbeld. Grote verwachtingen koestert men in die kring van het Waarheids-zomerfeest op 7 September a.s. te Birkhoven bij Amersfoort. De propagandisten verboden daar zelfs 80.000 a 100.000 bezoekers. Inmiddels is gebleken, dat "De Waarheid" nog steeds te kampen heeft met het teruglopen van het abonnen-
menten-tal. Vooral de Rotterdamse editie heeft daaronder te lijden.

Het Dagelijks Bestuur van de C.P.N. gaf, blijkens "De Waarheid" van 21 Mei 1947, een verklaring uit, na in zijn zitting van 19 Mei l.l. te hebben beraadslaagd "over de berichten inzake een hervorming van de Regering en de Nederlandse bestuursorganen in Indonesië". Het Dagelijks Bestuur deed in die verklaring een dringend beroep op de Partij van de Arbeid om "het been stijf te houden en tot geen enkele prijs toe te geven aan de drang tot de zogenaamde "verbreding" van het kabinet", welke volgens de communisten de inleiding zou vormen om over te gaan tot een groot militair offensief in Indonesië.

C.J. Storkenburg te ROTTERDAM, die in de C.P.N. en in "Radio Werkend Nederland" een functie bekleedde, is ter verantwoording geroepen omdat hij een Christen-Communistenpartij wilde oprichten. Hij werd in de loop van de maand Mei, na aanvankelijk geschorst te zijn, geroyceerd. Storkenburg, bewaerde als spiritist in opdracht van hogere machten te handelen.

Reeds enige malen had hij van zijn vrijgevigheid ten opzichte van de C.P.N. blijk gegeven, o.a. door de kosten van het op 1 Mei in de Maasstad afgestoken vuurwerk, ten bedrage van 1200 gulden, voor zijn rekening te nemen.

II. DE VIERDE INTERNATIONALE EN HET KOLONIALE VRAAGSTUK.

Talrijke politieke en economische tegenstellingen veroorzaken spanningen, welke vooral in de laatste maanden gevaarlijk hoog zijn opgelopen. In stede van te worden opgelost, stapelen vele ernstige conflicten zich op. Het radicalisme vindt daarin een gerede voedingsbodem en het behoeft geen verbazing te wekken, dat juist groeperingen (zowel nationaal als internationaal) die zich te buiten kunnen gaan aan een overloze kritiek, nu volop voor het bedrijven van demagogie kans krijgen. Hierbij wordt meer speciaal bedoeld op zekere "onverzoenlijke klassestrijders", die zich in Nederland hebben verenigd in de Revolutionair-Communistische Partij (R.C.P.). Deze volgelingen van Trotzky hebben vooral gedurende de laatste weken een verhoogde bedrijvigheid aan de dag gelegd. De door hen ontwikkelde activiteit heeft - nomen est omen - internationale achtergrond. Hoe zou men anders verwachten van aanhangers der IVE Internationale? Het koloniale vraagstuk is door de Trotzkiëten, zoals bekend, zonder ophouden bekeken vanuit de gezichtshoek van de klassestrijd. De recente activiteit van het Internationaal Executief Comité van de IVE Internationale demonstreerde nog weer eens duidelijk, dat men in die kringen de tegenstelling tussen de mogendheden met overzeese gebiedsdelen en de inheemse volkeren uitsluitend wil zien als een zwart-wit contrast. Aan de ene zijde staan de kapitalistische uitbuiters; anderzijds liggen de onderdrukte en uitgemergelde proletariërs, i.e. de inlanders.

Het is geen toeval, dat "De Tribune", het weekblad van de Revolutionair-Communistische Partij, in zijn nummer van 31 Mei 1947 tweeërlei manifesten bevat. Het ene is een "oproep van het Internationaal Executief Comité der IVE Internationale aan de arbeiders van Frankrijk, Viet-Nam en van de gehele wereld tegen de oorlog in Indo-China, tegen koloniale onderdrukking". Het andere is een manifest van het Politiek Bureau der R.C.P., dat besluit met de slotzin "Indonesië los van Holland, nu!"

Het Franso geschrift verdient nadere aandacht wijl het naar aard en tekst ten voorbeeld strekte van de propaganda-leiders der Nederlandse Soetie van de Vierde Internationale. De holdhaftige tegenstand van de Indo-Chinese volkeren tegen de Franso imperialistische legers wordt in het geschrift van Frans en huize een aanvuring genoemd voor het gehele onderdrukte koloniale rijk.

De reactionnaire oorlog van het Franse imperialisme krijgt een langdurig karakter, de imperialistische berekeningen worden op een hoop gegooid, terwijl nieuwe schokken dit imperium in Madagascar, Marokko en Algiers doen schudden.

Het manifest, dat de taak der Franse arbeidersklasse beoogt te omschrijven, kenmerkt zich door een opgewonden toon. De vernietigende superlatieven, waarmede deze oproep doorspekt is, worden naar alle kanten als banvloeken rondgeslingerd. Zo zou de communistische partij gebonden zijn door haar politiek van klassensamenwerking en haar afhankelijkheid van de internationale koehandel der Russische Stalin-bureaucratie. Deze oorlog in Indo-China en de onderdrukingspolitiek in alle Franse koloniën heten slechts mogelijk door het volkomen verraad der zogenaamde "socialistische" en "communistische" partijen, die sinds de "bevrijding" aan de verschillende regeringen der Vierde Franse Republiek hebben deelgenomen. Onder de dekmantel van liberale domagogie zou de socialistische partij zich volkomen bij de zaak van de Franse koloniale politiek hebben aangesloten. Dit zijn zo enkele pijlen uit de kokor der Franse Sectie van de Vierde Internationale.

III. DE R.C.P. EN INDONESIE.

De schachten, ~~afgeschoten~~ door het Politiek Bureau der R.C.P., blijken niet minder scherp gewet te woen. Hoe taxeert de Nederlandse Sectie bijvoorbeeld het werk van de C.P.N. en de Partij van de Arbeid? "Op dit ogenblik blijkt uit talrijke berichten, dat de Regering-Boel het plan heeft, een verscherpte oorlog tegen de Republiek Indonesië te voeren. Reeds wordt gesproken van een ultimatum, dat de verwezenlijking van art. 14 van Linggadjati, de teruggifte der "bezittingen", aan het Nederlands kapitaal en in wezen dus de herbezetting van Indonesië betreft. Bij niet inwilliging van dit ultimatum zou een "militaire actie op grote schaal" volgen!"

Het manifest noemt de Partij van de Arbeid mede schuldig aan de gewraakte uitlatingen der regering en aan het door die regering treffen van alle voorbereidingen voor een grootscheepse koloniale oorlog. Niet minder verantwoordelijk, zo luidt het louterlijk, is de C.P.N., die onder de arbeiders illusies heeft gezaaid omtrent Linggadjati, omtrent de bedoelingen der Nederlandse Regering, in één woord: omtrent het roverskarakter van het koloniale kapitaal, dat in Nederland de toon aangeeft.

Het Politiek Bureau der R.C.P. laakt de C.P.N., die niet oproept tot strijd en de P.v.d.A. heet bereid tot elke capitulatie mits deze maar met een ethisch sausje overgoten wordt.

De politiek van Linggadjati, v.Mook en Jonkman wordt volkomen in het belang der Nederlandse bourgeoisie geacht en het "verzoeningsgezinde" karakter ervan zou slechts bepaald zijn door de zwakte der koloniale onderdrukkers. De bezitters zouden zich thans sterker wanen, dank zij het uitstel, dat Linggadjati hen gaf. Noch petitionnementen, noch de handhaving van v.Mook of Jonkman houden de koloniale oorlog, volgens de opstellers van het Manifest, een minuut tegen. "Er moet gehandeld worden, zoals de arbeiders handelden op 24 September 1946", met andere woorden gestaakt.

In de slagzinnen van het Internationaal Executief Comité der Vierde Internationale, vervat in zijn oproep van April 1947, herkent men de schrijfvorbeelden, welke de Nederlandse Sectie maar behoefde te kopiëren.

In Frankrijk schetterde het aldus: Boycot wapens, en manitie, die voor de imperialistische troepen bestemd zijn! Lang leve de onafhankelijkheid der Koloniën en hun zelfbeschikkingsrecht.

In Nederland weerklinkt de echo: Weg met de koloniale oorlog, weg met de regering Beal! Voor een arbeiders- en boerenregering, die onmiddellijk alle troepen terugtrekt uit Indonesië en een werkelijke vrede sluit!

Het is alles kookkook één zang, naar ook hier blijkt.

IV. TROTSKISTISCH MANIFEST OVER VERBROEDERING MET DE DUITSE ARBEIDERS.

In de gedachtegang van de soort super-critici, die voor geen enkele kwestie, hoe ingewikkeld ook, uit de weg willen gaan, is het geenszins vreemd, waarschijnlijk wel aanlokkelijk, om hun licht eens vrijuit te laten schijnen over problemen, waarmee de wereld geen raad weet. Wat moet er met Duitsland gebeuren en wat moet er met Duitsland niet gebeuren? Die vragen interesseren ons Nederlanders zeker niet minder dan andere volkeren, die de Duitse nabuurschap in het laatste decennium zo schokkend en pijnlijk hebben ervaren. Het Internationaal Executief Comité van de Vierde Internationale plaatste ook hier zijn licht niet onder de korenmaat. Integendeel werd "Aan de arbeiders van de wereld" in een uitvoerig manifest verklaard, hoe de beheerders van Trotzky's geestelijke nalatenschap tegenover de Duitse kwestie willen staan. De Trotskisten zijn weliswaar een verbeterde oppositie-groep, maar zij beschikken over geringe politieke macht. Vandaar dat het bedoelde manifest op de eerste plaats de aandacht trekt om de wijze waarop er in stelling genomen is tegen de Groten, die het lot van het Duitse volk en land in handen houden.

Evenals in Nederland de R.C.P. in het Indonesisch geschil vóór alles brandstof ziet voor een verhoopt oplaaien van het vuur der revolutie, zo onderkent het Internationaal Executief Comité van de Vierde Internationale in het zwaar geteisterde en verpauperde restant van het Derde Rijk een ideale kweekplaats voor het politiek radicale gewas. De Trotskisten gaan daarbij uit van de dogmatische opvatting nepens onverzoenlijkheid der klassen; zij trekken de lijn consequent door. Zij onthouden zich van de camouflage-tactiek, welke door vele rechtzinnige volgelingen van Stalin zo meesterlijk wordt toegepast. Deze abstinente belet de volgelingen van Trotzky echter geenszins om het hulpmiddel van de opzettelijk valse voorstelling van zaken volop te benutten in de revolutionaire strijd. Het demagogisch karakter van de tactiek der Trotskisten blijkt telkens weer uit hun publicaties. Zo ook in het Manifest inzake Duitsland.

De Internationale Communisten van dertig landen, zoals ze zich hier noemen, hebben zich in overeenstemming met hun negatieve, uiterst critische instelling ten opzichte van de huidige maatschappij, tegen annexaties ten koste van Duitsland, tegen herstelbetalingen en tegen ontvolking van dat land verklaard. De miserabele leugen over de collectieve schuld van het Duitse volk wordt door hen van de hand gewezen. De Stalinistische bureaucratie zou die hebben gecolporteed. De arbeiders zouden niet vergoten, dat Stalin in 1933 de Duitse arbeiders zonder strijd aan Hitler uitleverde en dat het Pact, dat hij in 1939 met Hitler sloot, de invasie van Polen had verhaast. De Stalinistische agitatie voor een spoedige centralisatie, evenals alle plannen voor een "Duitse federatie" verhulden, volgens het Manifest, de gemeenschappelijke weigering van de bezottende mogendheden om het Duitse volk vrij over zijn eigen lot te laten beslissen. De Grote Vier zouden hun politiek van onderdrukking en uitplundering hebben verklaard, door de mythe van de "collectieve schuld". Gememoreerd werd nog de hardnekkige weigering van de leiders der Duitse Communistische Partij om vóór 1933 een eenheidsfront met de sociaal-democratie tegen de Hitler-bedreiging te sluiten, ondanks de dringende oproepen van Trotzky. Beide partijen zouden hebben geweigerd de dertien miljoen arbeiders, die klaar stonden voor de strijd in de beslissende uren van 1933, op te roepen voor dit vorzet.

Volgens het Manifest kan thans slechts een socialistisch Duitsland in een socialistisch Europa de resten van het fascisme liquideren. De samenstellers noemen deze oproep van de Vierde Internationale een boodschap van hoop aan de Duitse arbeiders, die in het land, waar het wetenschappelijk socialisme zijn geboorte vond, met de broederlijke hulp van de arbeiders van de hele wereld de weg naar de socialistische revolutie zullen vinden.

V. HET WEEKBLAD "DE TRIBUNE".

Het weekblad "De Tribune" blijkt moeilijke tijden door te maken, althans in geldelijk opzicht. Vandaar dat S.SANTEN, namens redactie en administratie van dit orgaan der R.C.P. per circulaire een klemmend beroep heeft gedaan op partijgenoten en sympathiserenden om geld te sturen onder het motto: Het kapitalisme vraagt dagelijks offers voor een kwade zaak. Brengt thans een offer voor een goede zaak, de zaak der arbeidersklasse.

Reeds was overwogen om het formaat van de krant te halveren, omdat het blad in geen geval duurdor mocht worden, doch het Partijbestuur verwachtte nog uitkomst van directe hulpverlening door R.C.P.'ers en gelijkgezinden.

VI. SPARTACUS.

Het weekblad van de Communistenbond "Spartacus", dato 31 Mei 1947, hekelt de houding van de R.K.kerk en van het Amerikaanse "kapitalisme" tegenover Moskou. De ellende, welke in Rusland zou heersen, moet volgens het blad worden toegeschreven aan het totalitaire regime, dat onverbiddelijke onderwerping eist van allen aan elke richtlijn van de heersende bureaucratie. "Spartacus" acht het onjuist, zoals momenteel geschiedt, het communisme hiervan een verwijt te maken.

In Amerika worden allerlei maatregelen tegen de vakbeweging genomen en er heerst reeds de echte stemming van "communisten-vretorij". Onder het mom van afweer van Russische invloed wordt elke arbeidersbeweging vervolgd, Amerika zou pas dan voldoende credieten aan bepaalde landen geven, indien zij een anti-Stalinistische politiek gaan voeren. Dusdanige politiek moet leiden tot een krachtiger optreden tegen de arbeidersklasse in die landen.

Volgens "Spartacus" tracht het kapitalisme elke actie van de arbeiders onmogelijk te maken onder de louze "Weg met het communisme".

Dezelfde leuze wordt, zo beweert het blad, door de R.K.kerk gebruikt "om begripsverwarring te stichten en de ideologische breuk, welke reeds in het leger der bezitlozen voorkomt, te verdiepen. De R.K.kerk kiest in schijn alleen partij tegen het moscovitische imperialisme, maar in werkelijkheid kiest zij 'uitdrukkelijk partij in de klassenstrijd'".

Wat "Spartacus" precies bedoelt met "de ideologische breuk, welke reeds in het leger der bezitlozen voorkomt" wordt in het blad niet nader omschreven. Met de bewering, dat de R.K.kerk uitdrukkelijk partij kiest in de klassenstrijd, accentueert de schrijver in "Spartacus" zijn standpunt, dat de Kerk metterdaad aan die klassenstrijd deelneemt.

"Spartacus" eindigt zijn beschouwing met de zinsnede: "De wereld achter het stalen gordijn geldt bij de R.K.kerk en Amerika als de zwarte hel en is gelijk aan het communisme. Van deze afschuwelijke verwarring wordt gebruik gemaakt in de ideologische voorbereiding van de komende grote botsing. Elke beweging tegen de kapitalistische orde zal worden bestreden en zo nodig met geweld worden onderdrukt. Deze strijd, de klassenstrijd, wordt gestreden onder de leuze: tegen het communisme."

De komende grote botsing doelt kennelijk op het conflict tussen de kapitalistische maatschappijvorm enerzijds en de communistische (wel te onderscheiden van de Sovjet-Russische) maatschappijvorm anderzijds.

De revolutionaire propaganda moet, aldus het advies van "Spartacus", verwarring tegengaan en de arbeiders wijzen op de werkelijke verhoudingen in de wereld. De arbeiders behoren de strijd op te nemen en door te zetten ten bate van hun eigen zaak. Zodoende wecrestreven zij de imperialisten en maken de weg vrij voor een maatschappij, waarin zij de kans hebben de grondslagen te leggen voor een werkelijke communistische samenleving.

Evenals door "De Vlam", zal ook door "Spartacus" een zomerkamp worden gehouden en wel van 9 t/m 17 Augustus 1947 te Lage Vuurse. De kosten bedragen ongeveer f.12,50 per persoon.

VII. VRIJDENKERSVERENIGING "DE DAGERAAD".

De Vrijdenkersvereniging "De Dagoraad" hield in de Rottordamsche Diergaard een tweedaags congres.

Ongeveer 75 personen van middelbare leeftijd, onder wie enkele vrouwen, namen deel aan de geanimeerde debatten.

De voorzitter Jan de RONDE en zijn mede-hoofdbestuursleden bleken verrast te zijn door een aanval op hun college, gedaan door B.KOOKER, administrateur van "De Vrijdenker". Er zou door onbekwaamheid van het hoofdbestuur totaal niets zijn terechtgekomen van de vorming ener krachtige vrijdenkersbeweging, hoewel de tijd onmiddellijk na de bevrijding daarvoor rijp werd geacht. Leiding noch voorlichting zouden zijn gegeven. Wat was er gekomen van de plannen tot het houden van landdagen en weekends en waar was het documentatiebureau? Volgens deze spreker zijn er thans vierentwintig afdelingen van "De Dageraad", doch daarvan liggen Hoorn en Den Bosch op sterven. Als de mondelinge cursussen wegens gebrek aan belangstelling niet door konden gaan, hadden er toch minstens schriftelijke gegeven kunnen worden. Slechts de krant "De Vrijdenker" werd gekenmerkt als de kurk, waarop de gehele organisatie van "De Dageraad" dreef. De H.B. leden bleken zeer in hun wiek te zijn geschoten door deze afkeurende uitingen. Administrateur KOOKER zoude later geen relletje te willen maken, omdat alle hoofdbestuursleden zijn vrienden zijn. Zijn opmerking echter, in één adem daaraan toegevoegd, dat anderen, naast voorzitter en secretaris geplaatst, zich nadcrhand misschien zullen ontpoppen als betere bestuurders, vermocht de goattaqueerde horen al evenmin te kalmeren.

E.R.GUTZE, Amsterdam, eerste secretaris der vereniging, had tevoren reeds opgemerkt, dat KOOKER het gehele H.B., doch hem persoonlijk in het bijzonder, op ordinaire wijze had aangevallen. En dat nog wel, nadat was afgesproken, dat men als een eenheid naar buiten zou treden. De gang van dit Dageraad-congres bleek overigens niet door persoonlijke tegenstellingen alleen te worden vertraagd.

Van de officiële agenda werd dusdanig afgeweken, dat voor het bespreken van een aantal punten geen gelegenheid meer bestond. Aan zelfcritiek ontbrak het echter niet. De tweede voorzitter, L. van de PUTTEN, Haarlem, merkte op, dat, hoewel "de Dageraad" ruim negentig jaren bestaat, zij nog in haar kinderschoenen staat. Het lijkt hier wel een stel kwajongens, luidde zijn commentaar. Na onenigheid over bestuursverkiezing werd, zij het eerst 's anderdaags, ook dit conflict gerogeld. Tevoren had de waarnemend voorzitter v.d. Putter, bij sluiting van de eerste congresdag, de hoop uitgesproken, dat de door Rotterdam aangeboden gezellige avond niet onder "deze onverkwikkelijke geschiedenis" zou lijden.

Het redactioneel beleid van "De Vrijdenker" werd de tweede dag onder de loupe genomen. De opmerking, dat het blad op te hoog peil stond en dat het voor ieder leesbaar diende te worden gemaakt, wees A.L.CONSTANDSE van de hand. De uitgifte van "De Vrijdenker" op kleiner en dikker formaat bleek op technische en geldelijke bezwaren te stuiten.

Wij zouden "De Vrijdenker" wel actueler willen maken, aldus Constandse, indien we maar medewerking konden krijgen, desnoods van personen die geen geestverwanten zijn. "Allen schijnen echter bang te zijn hun naam aan onze vereniging te verbinden." Zij zouden zelfs niet onder pseudoniem of initialen willen schrijven als spreker de verantwoordelijkheid der artikelen op zich nam. De voornaamste redenen daarvoor zouden, naar Constandse vermoedde, de debatten na afloop der Dageraads-vergaderingen zijn, waar het nog al eens heet toeging. Men diende zich kalm te gedragen of beter nog was te zwijgen. Constandse werd bij acclamatie tot redacteur van "De Vrijdenker" verkozen en M. van de Brink werd als mede-redacteur benoemd.

Over de machtspositie der R.K.kerk, werd voorts go-discussieerd. Volgens Constandse voert zij een politieke en economische strategie. "Zij is in het bezit van geld en wij hebben geen cent". Het enige, wat de vrijdenkers, volgens spreker, zullen kunnen doen, is het geloof intensiever bestrijden.

Later werd het toelichtingsrapport van de "Commissie inzake godsdienstonderwijs op de openbare school" voorgelezen. De vergadering voelde zich zeer bezwaard door zulk onderricht. De door de voorzitter als onderwijsspecialist aangekondigde R. de RIDDER, Amsterdam, zei o.m.: "Wij hebben bijbelkennis nodig voor het bestrijden van onze tegenstanders. Onze kinderen niet. Wij komen in het gedrang en zullen hiertegen moeten vechten met al onze energie". Zonder stemming werd besloten saam te werken met Het Humanistisch Verbond, ofschoon dit het niet op alle punten met het Dageraads-rapport eens heette te zijn. Genoemde de Ridder nam op verzoek zitting in de commissie ter uitbreiding van het besproken toelichtingsrapport.

In December zal in Utrecht een buitengewoon Dageraadscongres worden belegd.

In haar congres te Rotterdam heeft de vrijdenkersvereniging "De Dageraad" een strijdprogram van negen artikelen vastgesteld. Na een inleiding betreffende stoffelijke nood en angst voor de toekomst vermeldt het o.a., dat de vereniging bestrijdt en zal bestrijden elke regering en elke politieke of kerkelijke richting en elke instantie der uitvoerende macht, waar zij de bij de Nederlandse Grondwet gewaarborgde rechten van spreken, schrijven, vergaderen en vereniging miskennen. "De Dageraad" zal eisen en naar vermogen bevorderen, dat aan alle culturele stromingen, in het bijzonder de niet-godsdienstige, bij de verdeling van de radiozendtijd een redelijk aandeel wordt toegekend. Zij spreekt zich uit voor een wettelijke gelijkstelling van het veras-

son en begraven van lijken. Zij zal a-religieus onderwijs bevorderen met toepassing van rationele en ethisch verantwoorde onderwijsmethoden. Zij acht verruiming van echtscheidingsgronden gewenst en verlangt een rechtvaardige wettelijke regeling van de positie der ongeschuwde moeder en haar kind. Verder zijn er nog twee artikelen over respectievelijk het bevorderen van wetenschappelijke voorlichting inzake sexuele en eugenetische vraagstukken en tegen discriminatie van bepaalde rassen of bevolkingsgroepen.

Tijdens de gedachtenwisseling op het voormelde congres te Rotterdam is gebleken, dat men bezwaar had in het strijd-program een toevoeging van anti-militaristische of revolutionnaire tendentie, hoe voorzichtig ook geformuleerd, op te nemen, teneinde de "tegenstanders geen stok in de hand te geven" en om te verhinderen, dat "De Dageraad" zou komen op de lijst van voor militairen verboden verenigingen.

VIII. ACTIEVE DEMOCRATIE EN HET RUSSISCHE PROBLEEM.

Naarmate de invloed der Sovjet-Unie gedurende en na de tweede wereldoorlog steeg, werd de verhouding tussen Rusland en de rest van de wereld een vraagstuk, dat steeds intenser aandacht opvorderde.

In de afgelopen weken is dat ook in Nederland duidelijk gebleken. In uiteenlopende kringen werd in het openbaar wederom aandacht besteed aan het onderwerp: Sovjet-Unie - West Europa. Zo belegde het "Comité voor Actieve Democratie" te Utrecht een tweedaagse conferentie waarin Prof. Dr. Th. Locher sprak over "De Sovjet-Unie en het Russische verleden"; Dr. J. Suys over "De houding der democratie tegenover de Sovjet-Unie" en Mr. Dr. J. Baronts over "De buitenlandse politiek der Sovjet-Unie". Zijne Excellentie Mr. Lovinck, Nederlands ambassadeur te Moskou, was in deze bijeenkomst aanwezig.

De machtstogenstellingen tussen Rusland en Amerika gaven, zo werd opgemerkt, aanleiding tot deze besprekingen, waarin Professor Locher de historische, Dr. Suys de culturele en Mr. Baronts de politieke achtergrond behandelen wilde.

We vinden ver in het Russische verleden geestelijke verstarring, staatsabsolutisme en het ontbreken van geestelijke vrijheid terug, aldus de eerst der drie sprekers. De hervormingen door Peter de Grote ingevoerd, legden de grondslag voor verdere ingrijpende veranderingen. Toch kon slechts een klein deel der bevolking deelnemen aan het Europees geestelijke leven. De grote massa drong er niet in door. Een anti-Europees neiging werd merkbaar. Later is de Westers gevormde topklasse verdwenen. Westers is de techniek, evenals de

verheffing van de volkskracht; Westers is ook de leer van Marx, in Rusland tot staatsdogma verheven. Nog niet Westers, aldus prof. Locher, is het sterke collectivisme, dat vooral in de landbouw is doorgezet. Het vermoeide Westen kent niet, zoals Rusland, het sterke besef ener roeping.

Dr. Suys noemde in zijn referaat het beginsel der democratie: eenheid, samenwerking en vrede. Z.i. is het de taak van het Comité voor Actieve Democratie dit fatsoensbeginsel te propageren. Na de oorlog is de wederkerige uitsluitingsgedachte weer opgekomen. Dr. Suys zeide in verband daarmee, dat ook de strijd tussen het communisme en het Episcopaat diende te worden uitgebannen.

Mr. Barents sprak over de buitenlandse politiek van Sovjet-Rusland. De "Komintern" die haar boodschappen uit Moskou ontving, werd van de baan geschoven, maar spreker nam aan, dat de Sovjet niet heeft stilgezeten. Er hangt nu een ander bordje voor. In de zogenaamde nationale communistische partijen buiten Rusland tracht men met behulp van "leden" aan de macht te komen. De leden kunnen echter op de gang van zaken geen invloed uitoefenen. Hier is derhalve geen sprake van een democratische partij. Zij is evenmin nationaal, omdat de nationale communistische partij zich niet naar Den Haag, Parijs, Brussel etc. richt, maar naar Moskou. Wie communistische bladen leest, ziet, volgens de referent, voorbeelden te over. De verschijningsvorm van het nationale communisme als partij in diverse landen toonde aan dat het overal, ook in Rusland, slechts een minderheidspartij is. Buiten de partij bestaat het o.a. als infiltratie in vakverenigingen.

De spionnage-affaire in Canada demonstratie, en dit als een ander verschijnsel van nationaal communisme, dat intellectuelen, die geen communisten zijn, bereid bleken Sovjet Rusland ten koste van het eigen land te helpen.

De Russische en Amerikaanse zucht naar expansie vergeleekend, aarzelde Mr. Barents niet te zeggen, dat tussen beide een groot onderscheid bestaat. Rusland nestelt zich overal waar de toestand rot is. Wel achtte de inleider de Marxistische leer, tot welke volslagen afwijzing het z.i. in Rusland wel niet zal komen, een element ter intoming van de imperialistische gedachte. Spreker betoonde zich echter niet gerust op het feit, dat de Sovjet-Unie zich agressief voordoet. Internationale samenwerking zag Mr. Barents als enig middel om expansie-zucht te voorkomen. Een andere factor, maar geen beslissende, is de huidige zwakke economische positie van de Sovjet.

De drie inleidingen, te dezer plaatse slechts beknopt aangeduid, hebben aanleiding gegeven tot soms scherpe reacties uit de zaal. Onder het auditorium bevonden zich blijkbaar verschillende C.P.N.-functionarissen.

B.S. Polak, hoofdbestuurder der C.P.N., stelde onder bijval de vraag of de Russische buitenlandse politiek niet door de klassenstrijd werd veroorzaakt. De communist Klinkenberg, bekend van het Amsterdams Jeugdparlement, wilde, nu hier zoveel leiders der C.P.N. tegenwoordig waren, aan hen de vraag stellen eerlijk te zeggen of de C.P.N. al dan niet door de Sovjet-Unie gesteund wordt. Hij kon zich niet indenken, dat het nationale communisme op bevel van Moskou zou handelen. Zoiets kon hij zich wel indenken van de bij uitstek internationaal georiënteerde Rooms-Katholieke kerk. Klinkenberg zou, als het tot oorlog met Indonesië komt, niet aarzelen zich aan de zijde van de Indonesiërs te scharen. De voorzitter van het district Utrecht der C.P.N., L.D.E.J. Kramer, putte uit de rede van Mr. Barents zekere vijandigheid jegens de Sovjet-Unie. De argumentaties, als feitelijkheden aangehaald, vond hij een Göbbels waardig. In de U.S.S.R. bestond, volgens hem, politiek en economische democratie. Het was niet waar, dat de communistische partijen buiten de Sovjet-Unie koehandel drijven met Rusland, zijnde zulks in strijd met de leer van Marx en Lenin. De C.P.N. krijgt geen bevelen uit de Sovjet-Unie en ook geen gold. Overigens achtte Kramer het begrijpelijk, dat de communisten naar Rusland kijken, omdat het de enige socialistische staat zou zijn. De inleider, Mr. Barents, ontkende in zijn repliek, dat de C.P.N. niet onder invloed van de Sovjet-Unie staat. Naar aanleiding van een opmerking van de communist Klinkenberg over de spionnage-zaak in Canada vroeg Mr. Barents de vergadering of zij in gemoede geloofde, dat de Russische samenwerking met de Canadezen in het spionnage-complot ressorteerd onder het beginsel van internationale arbeiders-solidariteit. Tenslotte gaf de voorzitter als zijn persoonlijke mening te kennen, dat een conferentie als hier gehouden geen nut afwerpt, daar het z.i. kennelijk onmogelijk was een objectief standpunt in te nemen en zeker voor aanhangers van de communistische ideologie.

IX. CHRISTENDOM EN COMMUNISME.

Een andere verkenning, van massaler karakter dan de door nauwelijks honderd belangstellenden gevolgde conferentie van het "Comité voor Actieve Democratie", was een openbare discussie-avond in het Concertgebouw te Amsterdam. De commissie "Woord en Beeld" van de Ned. Hervormde Gemeente verenigde tweeduizend belangstellenden in een debat over "Christendom en communisme". Daarbij herinnerde Ds. J. J. Buakes er aan, hoe hij 13 jaar geleden met de toenmalige voorzitter van de C.P.N. op dezelfde plaats had gedebatteerd over "Christus of Lenin".

Thans was het kamerlid A.J. Koejemans, hoofdredacteur van "De Waarheid", de communistische opponent. Ds. Buskes zeide, dat de politiek van de Christen gebaseerd is op de gehoorzaamheid aan het gebod van God. De communist zet zijn ideeën door zonder God en zonder geloof. Daarom kan een Christen zich nooit vereenzelvigen met de doelstellingen van het communisme, welke moraal de klassemoraal is. Niet de klassestrijd wordt onderworpen aan de eis der gerechtigheid, maar juist het omgekeerde geschiedt.

Koejemans zeide, dat het geen zin had de tegenstelling tussen Christendom en communisme te verdonkeren.

De communisten stellen tegenover het Christendom, dat leert dat alle leven terugwijst naar een God, de natuurlijke ontwikkeling aller dingen. De mens heeft volgens die ideologie de kracht om de wereld te verbeteren en te vernieuwen. De kapitalistische maatschappij had, naar het inzicht van deze spreker, de goddelijke geboden over naastenliefde en bezit tot een aanfluiting gemaakt.

Na een debat over de vrijheid van kerk en godsdienst in Rusland, welke vrijheid Ds. Buskes ten zeerste in twijfel trok, sloot H.M. van Randwijk, hoofdredacteur van "Vrij Nederland", de door hem voorgezeten bijeenkomst.

Van enige toenadering tussen beide partijen kon niet worden gesproken.

X. "WAR RESISTERS INTERNATIONAL".

De werkgroep "Radicaal Pacifisme" der Algemene Nederlandse Vredesactie heeft zich aangesloten bij "The War Resisters International" (Internationale der Oorlogsbestrijders), waarvan het hoofdkwartier is gevestigd te Enfield in Engeland.

Het bestuur van de thans ontstane Nederlandse Afdeling der W.R.I. wordt o.a. gevormd door Mr. J.H. van Wijk te Bennebroek en diens echtgenote J.D. van Wijk-Eriks, Ds. H.J. Mispelblom-Boijer, diens echtgenote L.M. Mispelblom Boijer-van den Bergh van Eysinga te Rotterdam en Tom Rot te Amsterdam.

De "War Resisters International" is een internationale organisatie, welke de oorlog als een misdaad tegen de mensheid beschouwt en vastbesloten is geen enkele vorm van oorlog te steunen en te streven naar opheffing van alle oorzaken van oorlog.

Het zich scharen van de Nederlandse groep in de internationale gelederen brengt niet mede, dat in ons land nieuwe pacifistische persoonlijkheden op de voorgrond komen.

XI. AGRARIÏSCH CONGRES E.V.C.

Op het 22, 23 en 24 Mei 1947 te Leeuwarden gehouden Agrarisch congres der E.V.C. werden door v.d. POEL (hoofd Sociaal Economisch Bureau der E.V.C.), H.v.d. MOLEN en J.H.C.v. RENSSEN (resp. voorzitter en secretaris der landelijke bedrijfsgroep Agrarische Bedrijven der E.V.C.) inleidingen gehouden.

Op het congres werden twee resoluties aangenomen. In de eerste werd aangedrongen op het bereiken van een zo groot mogelijk rendement van alle productiefactoren. De arbeiders moeten door middel van de vakorganisaties volledig worden ingeschakeld.

De tweede resolutie eiste een menswaardig bestaan voor de landarbeiders, die allen hun krachten inspannen voor het nationale belang. De materiële en culturele achterstelling van het platteland moet binnen de kortst mogelijke tijd worden opgeheven. In dit verband dient iedere loonsverlaging te worden afgewezen. Gestreefd moet worden naar het opheffen van loonsverschillen tussen land- en industrie-arbeiders.

XII. STAKINGEN IN NEDERLAND.

In Nederland, België en Frankrijk braken de laatste weken zogenaamde spontane stakingen uit, welke gewoonlijk maar kort duurden. De inmiddels opgeheven spoorwegstaking in Frankrijk maakte daarop een uitzondering. Zonder enige serieuze aanleiding werd het arbeidsproces zodoende ook in ons land op tal van plaatsen willekeurig onderbroken. De veronderstelling, dat een communistische leiding in West-Europa deze stakingsactie centraal zou regelen, vindt in het gebeurde te Rotterdam geen tegenspraak.

Op 3 Juni l.l. brak daar een wilde staking uit onder het A.T.O.-personeel van v.Gend & Loos, waarbij ongeveer 400 personen waren betrokken. Aanleiding was het feit, dat drie personeelsleden, die Zaterdag 31 Mei 1947 weigerden enig overwerk te verrichten, ontslagen waren.

Toen de staking eenmaal gaande was, werden er tevens eisen voor loonsverhoging gesteld. Door de stakers in de Maasstad werden enkele vergaderingen belegd in de open lucht, waaraan omstreeks 175 personen deelnamen. Ze werden geleid door enige E.V.C.- C.P.N.-leden. Daar geen enkele vakbond zich achter de stakers stelde en hun dus geen financiële hulp werd geboden, besloot men verschillende bedrijven te bezoeken met steunlijsten. Onder de stakende arbeiders werden pamfletten verspreid vanwege het A.T.O. Belangenbehartigings Comité (A.B.C.) waarin de arbeiders werd gewezen op het onverantwoordelijke van hun daad. Hoewel enige weken tevoren ook enkele personeelsleden waren ontslagen, was toen geen staking gevolgd. Deze ontslagen waren door het Comité ongedaan gemaakt dat ook nu voor de drie betrokkenen bezig was, Maar thans, zo luidde het verdor, moest er plotseling gestaakt worden.

Volgens het verspreide vlugschrift had de C.P.N. haar leden opdracht gegeven zich in de bedrijven te verenigen tot bedrijfsgroepen, die politieke opdrachten van de partijleiding moesten uitvoeren. Zij moesten onrust in de bedrijven verwekken en, als het kon, stakingen provoceren. En daar nu de A.T.O. ook op het C.P.N.-lijstje stond, werd deze staking zonder geldige reden ontketend. De arbeiders werden voorts in het pamflet opgewekt de staking te beëindigen en zich niet voor het C.P.N.-karretje te laten spannen. Door de stakers werd getracht op verschillende andere plaatsen onder het A.T.O. personeel een sympathie-staking te organiseren. Dit optreden had niet het minste succes. De bedoeling van de belhamels wordt duidelijker, als men kennis neemt van een E.V.C.-manifest, dat opwakte tot staking in de metaalbedrijven te Amsterdam. In een tweede manifest werd aldaar het politieke doel "Staken tegen de Regering" onomwonden goud. Het ging niet tegen de werkgevers, naar het heette.

Ongeveer drieduizend metaalarbeiders in de hoofdstad, aangesloten bij de E.V.C., hadden gevolg gegeven aan de voronvormelde oproep van de Landelijke Bedrijfsgroep Metaalnijverheid en gingen Maandag 2 Juni 1947, te 15 uur in proteststaking. Een groot aantal van de arbeiders, eveneens lid van de E.V.C., bleek evenwel te hebben doorgewerkt. Door andere georganiseerden werd niet gestaakt.

Circa 800 stakers kwamen bijeen op het Mosveld, te Amsterdam. Daar werd een motie voorgedragen. Besloten werd deze te verzenden aan de Minister van Economische Zaken en aan de pers. De motie bevatte de navolgende eisen:

verhoging van de minimumlonen met 10%, met een evenredige verhoging van het maximum;

vacantietoeslag van 50%, welke nog dit jaar moet worden verstrekt;

verhoogde uitkering bij ziekte en ongeval.

De arbeiders, die doorwerkten, onderwonden geen overlast van de stakers. De volgende dag werd het werk normaal hervat.

Het internationaal karakter van de recente stakingsbeweging viel voorts af te leiden uit een rede van de E.V.C.-spraker H.v.d.Molen, die 6 Juni 1947 in een bijeenkomst van stakende landarbeiders te Groningen o.m. mededeelde, dat het neerleggen van het werk niet tegen de boeren, maar tegen de Regering was gericht. V.d.Molen wilde deze niet toevallige staking, in internationaal verband zien. Een stakingsgolf, zo zoido hij, slaat over Frankrijk en België en heeft thans ons land bereikt. Hij verwees voorts naar een diezelfde morgen uitbroken staking in het bakkorsbedrijf in de hoofdstad.

Ook dat conflict was kortstondig. Er zijn in Amsterdam ongeveer 300 bakkersbedrijven; bij 47 daarvan, welke totaal 440 personeelsleden hebben, staakten 320 man. Vier grote bedrijven (net meer dan 25 man) kwamen dientengevolge stil te liggen. Alle overige, kleinere bakkerijen misten slechts enkele arbeiders of waren in het geheel niet bij deze actie betrokken. De E.V.C. slaagde er niet in de broodvoorziening van de hoofdstad in enig opzicht in gevaar te brengen.

Eveneens in Amsterdam had de E.V.C.-bedrijfsgroep "Overheidspersoneel" een manifest uitgegeven, waarin op de financieel moeilijke positie dezer werkers de aandacht was gevestigd.

Op 29 Mei 1947 werd aldaar een ledenvergadering voor de genoemde bedrijfsgroep gehouden, waarvoor zo grote belangstelling werd betoond, dat 300 tot 400 leden in een tweede zaal moesten worden ondergebracht. Verschillende sprekers voerden het woord. Een motie werd aanvaard. Aan de pers werd naar aanleiding daarvan medegedeeld, dat de E.V.C., ter bereiking van haar eisen, zijnde toelating tot het georganiseerd overleg, een loonsverhoging van 10% en vacantie-toeslag, een delegatie naar de Regering zou zenden. Tegelijkertijd werd 25 Juni 1947 bepaald als uiterste datum, waarop over deze eisen zal moeten zijn beslist. Indien men geen gehoor mocht vinden, zal op 26 Juni 1947 opnieuw vergaderd worden. Dan zal worden vastgesteld, wanneer een staking van 24 uur zal worden gehouden.

De E.V.C. stelde ten behoeve van de arbeiders in de Hout- en Meubelindustrie te Amsterdam, de volgende eisen:

- 10% loonsverhoging van het minimumloon, wat neerkomt op een grondloon van f.50,- per week;
  - 12 dagen vacantie met 50% vacantie-toeslag en hogere uitkering bij ziekte en ongeval.
- Om daaraan kracht bij te zetten werd 3 Juni 1947 een proteststaking goproclaméerd van 24 uur.

In de middag belegde de E.V.C. een bijeenkomst, welke werd bijgewoond door ongeveer 200 arbeiders, van wie de meesten E.V.C.'ers. Sprekers waren: N. OENEN, H. HORN en H.W. SIERSEMA, alle functionarissen der E.V.C.

Wanneer de Regering de loonstop handhaaft, aldus Horn, zal de E.V.C. de arbeiders mobiliseren en oproepen tot de strijd. De meelfabriek te Leiden, de havenarbeiders te Rotterdam, de metaalarbeiders te Amsterdam en nu de arbeiders van meubel en hout staakten. En dit was, volgens spreker, nog maar het begin. Wanneer geen afdoende resultaten worden bereikt, zouden grotere acties worden georganiseerd.

Coenen zeide o.m., dat bij deze staking in de hout- en meubelindustrie niet alleen arbeiders te Amsterdam waren betrokken, doch ook te Zaandam, Hilversum, Rotterdam, Zwolle, Almelo, Stadskanaal en enige andere plaatsen.

De volgende dag hervatten alle betrokkenen de arbeid.

Het aanmoedigen tot staking door de E.V.C. gebeurt blijkbaar weer niet over de gehele linie. Terwijl de E.V.C. enerzijds stakingen heeft uitgelokt, breekt zij anderzijds soms remmend op. De voorzitter van een der bedrijfsgroepen bekoelde de stakingslust van de leden met de mededeling, dat het bestuur er niet over dacht een staking te proclameren, doch dat de E.V.C. anderzijds, indien de leden spontaan tot een staking overgaan, als organisatie verplicht is zich achter de stakers te plaatsen.

Wegens de slechte financiële toestand der E.V.C. zal men de voorkeur geven aan korte proteststakingen van enkele uren, zo nodig van een geheel dag.

Vermelden we hier nog een staking van havenwerkers te Rotterdam, welke vrij omvangrijk bleek en waarvoor de E.V.C. tevoren een prestige-kwestie aan de orde kwam.

Op Zaterdag 24 Mei 1947 was door de Schoepvaartvereniging Zuid (S.V.Z.) te Rotterdam, medegedield, dat Pinkstermaandag, 26 Mei, ter lossing van enige schepen in de haven moest worden gewerkt.

Een aantal arbeiders weigerde die Maandag echter de opgedragen arbeid te verrichten. De E.V.C. adviseerde ook de andere arbeiders geen hand uit te steken. In de morgen van 27 Mei 1947 weigerde de S.V.Z. de door haar aangehouden werkboekjes der stakende arbeiders vrij te geven en de arbeiders opnieuw te werk te stellen.

Hierop proclameerde de E.V.C. een algemene staking voor alle havenarbeiders. Omstreeks 3000 personen hadden aan deze oproep gehoor gegeven. In de loop van de dag besloot de S.V.Z. de werkboekjes wederom aan de betrokken arbeiders uit te reiken, zodat zij met ingang van Woensdagmorgen, 28 Mei, het werk konden hervatten. De E.V.C., die bij dit alles door de S.V.Z. noch in het inhouden, noch bij het weer uitreiken der werkboekjes was gekend, voelde zich door de houding der S.V.Z. gepasseerd en bewerkstelligde, dat de staking alsnog op 28 Mei d.a.v. werd voortgezet.

Een en ander werd door de E.V.C. op een door haar op 27 Mei 1947 voor de stakers belegde vergadering besproken. Hierbij werd naast de erkenning der E.V.C. ook geëist, dat door de S.V.Z. geen strafmaatregelen tegen de stakers zouden worden getroffen en een aantal ontslagen vaste arbeiders opnieuw zou worden aangesteld.

De E.V.C. kon deze prestige-actie echter niet onbepaald doen voortduren, daar zij financieel niet in staat bleek de stakingslasten te dragen. Zij vergaderde Woensdag 28 Mei 1947 met ongeveer 1200 stakende havenarbeiders en adviseerde het werk terstond te hervatten.

Inderdaad ging men die middag allerwege weer aan de arbeid, nadat de S.V.Z. bekend had gemaakt dat er geen strafmaatregelen zouden worden getroffen. Bij deze staking waren voornamelijk losse arbeiders betrokken. Slechts enkele tientallen vast-aangestelden hadden zich met hen solidair verklaard.

Op 13 Mei 1947 waren 125 arbeiders van de meelfabriek "De Sleutels" te Leiden opnieuw in staking gegaan. De maand tevoren was de toen ovoneens stakende arbeiders toegezegd, dat over hun eis, indeling in hogere gemeenteklasse, spoedig zou worden beslist. Het werk was hierna hervat. Toon na ruim een maand de beloofde uitspraak nog niet was gedaan, legde vrijwel het gehele personeel uit protest de fabriek wederom stil.

Bij een bespreking op 2 Juni 1947 tussen de directie en de arbeiders, vroegen de laatsten, in plaats van opname in de 2e Klasse loongroep, een loonsverhoging van 10%.

Op 5 Juni 1947 werd het werk, op een enkele uitzondering na, door het ganso personeel onder de oude loonvoorwaarden hervat. De directie is de arbeiders echter in zoverre tegemoet gekomen, dat zij zich bereid verklaard heeft, het loonverschil tussen een 3e en 2e klasse gemeente, te storten in een z.g. vernieuwingsfonds. In termijnen zullen de gestorte bedragen aan de werkmemers worden uitbetaald, behoudens goedkeuring van de Rijksbomiddelaars.

Een wilde staking onder het personeel van de Nederlandse Kabelfabriek te Delft, heeft enige dagen geduurd. De oorzaak was ontevredenheid over het lange uitblijven enor beslissing van het College van Rijksbomiddelaars inzake een gunstiger regoling der tariefpromies.

De staking was algemeen en omvatte ongeveer 600 man.

De "Unio"-vakbonden hadden - zonder veel succes - hun leden aangeraden weer te gaan arbeiden. De E.V.C. werd volkomen buiten deze staking gehouden. Een voorstel om haar in dit conflict te betrekken werd met grote meerderheid door de stakers verworpen.

Nadat de directie toezegde een door de arbeiders verlangde toeslag van 10% met terugwerkende kracht van 28 April 1947 af uit te betalen, kwam de kabelfabriek op 10 Juni 1947 weer volledig in bedrijf.

OVERZICHT der stakingen

BEDRIJF:	TIJDSDUUR:	AANTAL SPAKERS:	LAARD en AANIJDING:	RESULTAAT:	INMENGING VAKBONDEN:
N.V. de Jorg en van Dam, textielfabr. Hengelo	30.4.47- 12.5.47	11	Proteststaking arbeiders we- gens ontslag 1 arbeider	Werk hervat betrokken meisje weer aangenomen na door haar aan- geboden excuus	
Lanarbeiders te Zuidbroek	1.5.47- 2/3.5.47	40	Loonsgeschil	geen	E.V.C. beïdd- deide tot op- heffing sta- king.
Lanarbeiders te Oldenhove	5.5.47- 7.5.47	125	af trek van 3 c. van standaard- loon, ter vor- ming pensioen- fonds	onder zelfde voorwaarden werk hervat	
Hoogovens te Velsen	8.5.47	40	Nictultkering extra loon	eis geheel inge- willigd.	
Aardewerfabriek "De Sphinx" te Maastricht	8.5.47	Ged.pers.	eiston uitbe- betaling grati- ficatie.	niet ingewill- ligd.	Vakbonden er tegen.

OVERZICHT der stakingen

BEDRIJF:	TIJDSDUUR:	AANTAL STAKERS:	AFDOEN AANLEIDING:	RESULTAAT:	INMENGING- VAKBONDEN:
Cartonnagefabriek "Rocartoff", Apol- doorn.	9.5.47- 12.5.47	35	oistern loonen sing nieuwe C.A.O. en ont- slag sociale werkster	nie toegelidgd; E.V.C. trad C.A.O. toege- vast, soc. werk- ster bleef in dienst	bemiddelend op.
Dienst uitvoe- ring werken, Den Helder	12.5.47- 13.5.47	ged. pers.	ontvredeuheid over te laag ge- steld maximum uurloon.	Werk voorlopg onder zelfde voorwaarden her- vat.	E.V.C. keur- de staking af en bemid- delde.
Betonfabriek Koppevrade te Zwolle	12.5.47- 13.5.47	40	symp. staking, daar een der arb. wegens wan- prestatie in loon was achter- uitgezet.	arb. weer hervat, enige arb. namen ontslag	..
Wolleenstoffrenfabr. fa. G. Dröge Till- burg.	12.5.47- 13.5.47	130	proteststaking wegens te laag brood-en vlees- rantsoenering	geen resultaat; was gericht tegen Regering.	Vakb. advi- seerden werk te hervatten.

OVERZICHT der stakingen

BEDRIJF:	TIJDSDUUR:	AANTAL STAKERS:	ADP en AANLEIDING:	RESULTAAT:	INMENGING VAKBONDEN:
Wollenstoffenfabriek fa. Schoenmakers Tilburg.	12.5.47	60	proteststaking wegens te lage brood- en vleesraantsone- ring	geen resul- taat; was ge- richt tegen Rogering.	Vakb. advl- seerden werk te hervatten.
Wollenstoffenfabriek fa. Gebr. Franken, Tilburg.	12.5.47	60	idem	idem	idem.
Wilton-Feyenoord Schiedam	12.5.47 2 uur	plm. 100	stedenstaking, ter verkrijging gratificatie.	uitbetaling toegezegd	--
Meelfabriek De Sleutels Leiden	13.5.47- 5.6.47	125	arb. elsten loon van 2e klasse ge- meente, vervolg vorige staking	oorspr. als niet ingewill- igd; doch loonverschil wordt door directie ge- stort in fonds	vakbonden stonden de- ge actie niet.
Textielefabriek fa. Jannink to Goor.	14.5.47- 23.5.47.	20	20 arb. stakten ter ondersteuning als loonsverho- ging.	20 arb. stakten ter ondersteuning als loonsverho- ging.	vakb. trach- ten te be- middelen.

OVERZICHT DER STAKINGEN

BEDRIJF: TIJDSDUUR: AANVAK: AARD VAN DE STAKING: RESULTAAT: INMENGING
 VAKBONDEN: VAKBONDEN:

Turfstroomsluiter, te Erica 14

roete tot doorstroming hoging

..

..

Zinkfabriek te Budel 19.5.47-21.5.47 120

protest tegen aanstelling van volgens arb.onbekwame onderbazen. geen resultaat vakbonden keurden staking af.

landarbeiders prov.Groningen 19.5.47 1 uur ged. arb.

proteststaking E.V.C. tegen verlagings max uurloon der landarbeiders eisen niet ingewilligd. Motie aan Reg.verzonden door E.V.C. georg tegen Unde en Reg.

havenarbeiders Rotterdam 26.5.47-28.5.47 3000 Plm.

prot. symp. staking E.V.C. wegens felt dat arb. die Pinkstermaandag welgerden te werken, daarom op 27.5. van arbeid werden uitgesloten. werkboekjes aan betrokkenden terugges- geven. door E.V.C. georg. "erkenningsswestie" ..

Textielfabriek Kayser Lonneker- Enschede 2.6.47-7.6.47 80

verandering werktijden i.v.m. hoge temperatuur geelst geen K.A.B. bemiddelde.

Textielfabriek ter Kulle, Enschede 2.6.47-5.6.47 40

staking uit protest vanwege overbelasting der arbeiders zoek in onder-E.V.C. bemiddelde.

OVERZICHT der stakingen

BEDRIJF:	TIJDSDUUR:	LIJNT/LI STAKERS:	AARD en AANLEIDING:	RESULT/AJT:	INMENGING V/AKBONDEN:
Metalbewerkers Amsterdam	2.6.47 2 uur	plm. 2600	staking ter onder- steuning elsen: loonsverh. 10%; vacan- tievloosing 50% voor- hoging uitkering bij ziekte.	oudor zelfde voorwaarden werd hervat	door E.V.C. geproclameerd tegen Unie en Rog.
Houtbewerkers Amsterdam en omg.	3.6.47 24 uur	enlge honder- den	staking ter onder- steuning elsen: loonsverhoging en nationale feest- dag geen vacantielo- snijperdag.	arbeid onder zelfde voor- waarden her- vat	door E.V.C. geproclameerd tegen Unie en Rog.
Bakkersbedrijf van Amsterdam	6.6.47- 9/10.6.47	plm. 300	eis: loonsverhoging, Unie was hierover reeds in onderhande- ling	besliss.C.v. door E.V.C. ge- Rijksbem. end- proclameerd te- ge dagen later, gen de Unie gedeelteeljk en Regering. Inwilliging toe- gezegd.	
A.T.O. personeel Rotterdam	3.6.47- 9.6.47	plm. 400	protest tegen ont- slag 3 arbeiders, later ook loonkwe- tias	geen resulta- Unie bemiddelde ten, tegen gestook E.V.C.	

OVERZICHT der stakingen

BEDRIJF:	TIJDSPAN:	JAAR:	MAAND:	PLAATS:	REDACTIE:	REDACTIE:	REDACTIE:
HOOGVOORS Volsen	4.6.47- 5.6.47	2000		staking v.v.v. telt dat loonloos gedurende 11 jr. voren afgewezen.	werf loonloos in afwachting nader besliss. O.V.E.I. Janssen.	Vakbonden	beriddeldom.
Ned. Kabelfabriek Delft	5.6.47- 10.6.47	600		staking i.v.v. uit- blijven nieuwe ta- rieffloon systeem.	toegezegd en van terugwor- kende krecht 10% toeslag uitbetaald.	Vakbonden or niet bij, E.V.C. or	uit gewaerd.
Landarbeiders Rod. prov. Groningen.	5.6.47- 16.6.47	700		protestactie i.v.v. m. loon; door E.V.C. overgenomen ge- richt tegen Regering	eisen niet in- gewilligd.	Uite keurde optreden af.	
Wilton-Feyenoord Schiedam	6.6.47- 7.6.47	6000		stidowmprotestste- king daar beloofde uitbetaling winst- aandoel niet door- ging door College v. Rijksben.	bespreking voorgesteld aan C.v.v. Rijks- bem.; college stomde later toe		
Ned. Stoom-Sleep- dienst v/h C. Smitt Jr., Rotterdam.	9.6.47 2 uur	300		staking op instigun- ge E.V.C. teneinde looncisen te bespre- ken	Werk normaal hervat geen veranderingen	door E.V.C. georg.	

XIII. DE E.V.C. EN INDONESIA.

Nog afgezien van de fel omstreden verklaringen, welke de landelijk-voorzitter der E.V.C., Berend BLOKZIJL, te Malang op het congres van de Indonesische Vakverenigingen (S.O.B.S.I.) heeft afgelegd, blijkt de gezindheid der E.V.C.-leiding uit toespraken, gehouden in een openbare demonstratieve vergadering van de plaatselijke Eenheids-Vak-Centrale te Rotterdam. Deze werd op 4 Juni 1947 in de Riviera-hal door circa tweeduizend personen bijgewoond. De E.V.C. zag zich gebodzaak alarm te slaan wegens de bijzondere gebeurtenissen in Indonesië, zo deelde D. van Vliet, als voorzitter fungerend, mede.

A. v. d. BERG, voorzitter der plaatselijke E.V.C., oefende scherpe critiek op de bowering van het "vrije volk", dat de E.V.C. stakingen provooert. De stakingen ontstaan, volgens v. d. Berg, spontaan, maar natuurlijk krijgen de communisten er uiteindelijk de schuld van. "De koloniale oorlog lijkt onvermijdelijk, tenzij wij als arbeiders deze verhinderen." Op de vraag "wat nu", verklaarde v. d. Berg zich solidair met de Indonesiërs. "Predikt dus de opstandigheid onder de arbeiders, schudt ze wakker uit hun gelatenheid en wekt ze op tot bewuste klassestrijd". Mocht het ondanks alles toch tot een oorlog komen, dan zou deze E.V.C.-voorman de Indonesiërs willen vragen: blijft de zachte Javaan die gij nu zijt, spaar onze soldaten, want het zijn kinderen, die niet weten wat ze doen en wordt geen Christen, blijft Mohammedaan, spaar onze krijgsgevangenen en doot hen niet, zoals wij Christenen dit doen.

Berend BLOKZIJL gaf als volgende woordvoerder te kennen, dat, hoe de regeling van de Indonesische kwestie in politiek opzicht ook moge zijn, de oplossing ten koste van alles vredelievend moet woen. Blokzijl zelde persoonlijk naar Parijs te zijn geweest om te beworkstelligen, dat Ruyter, (vice-president van het Wereldverbond van Vakverenigingen) van een Nederlander, naar het S.O.B.S.I.-congres zou worden afgewardigd. Blokzijl verheugde er zich over, dat de S.O.B.S.I. in het Wereldvakverbond is opgenomen, zodat, wanneer het tot een oorlog zou komen, waardoor de wereldvrede in gevaar zou komen, zij straks een beroep kan doen op de arbeiders-klasse internationaal. Volgens Blokzijl hebben "wij als arbeiders geen profijt van een Nederlands-Indië", doen wij van een vrij Indonesië. Er moeten geen schepen met troepen naar varen van Amsterdam naar Batavia, doch ze moeten varen van Batavia naar Amsterdam. Indien dit alles niet lukt, dan, aldus Blokzijl, mogen wij als arbeiders nimmer toestaan, dat van de wapenen gebruik wordt gemaakt.

"Als in Indonesië een front wordt gevormd, dan moeten wij als arbeidersklasse, in Nederland eveneens een front vormen, ongeacht hoe we politiek gezind of georganiseerd zijn."

Twee dagen tevoren, op 2 Juni 1947, had Berend Blokzijk in een openbare bijeenkomst van de E.V.C. afdeling Amsterdam, bijgewoond door 2500 personen over Indonesië o.m. gezegd: "Het Nederlandse leger is reeds in beweging gekomen. Wij, van onze kant, zullen je echter laten merken, dat wij beter gedisciplineerd zijn. Doch als wij zullen zeggen "ala er op los, slaan wij goed". Hierop volgde langdurig applaus en weerklonk het geroep "Staken".

XIV. INDONESIË.

In de leidende kringen der vakbeweging hier te lande heeft bijzondere belangstelling bestaan voor het van 15 tot en met 17 Mei j.l. te Malang gehouden congres van de arbeidersorganisatie "Organisasi Boeroeh Soloeroeh Indonesia", meer bekend als het Sobsi-congres. Zowel van de E.V.C. als het N.V.V. is daar een delegatie aanwezig geweest.

In vorige overzichten is reeds gewezen op de band, die bestaat tussen de E.V.C. en de S.O.B.S.I., welke beschouwd wordt als een krachtige arbeidersbeweging en naar het oordeel van de E.V.C.-leiding in alles volkomen op deze Nederlandse vakcentrale gelijk is en van dezelfde structuur is.

Er is echter nog een bijzonder - niet uitgesproken - punt van overeenkomst tussen de E.V.C. en genoemde centrale vakorganisatie op Java en wel, dat beide naar buiten de communistische invloed trachten te ontkennen dan wel deze pogen te camoufleren.

De E.V.C.-leider Blokzijk heeft tijdens zijn aanwezigheid te Djoejakarta een verklaring afgelegd, behelzende o.a., dat de Nederlands-Indonesische besprekingen in een ongeschikte sfeer werden gehouden; het wantrouwen zou eerst verdwijnen als de Nederlandse troepen teruggetrokken werden. Hij zou in Nederland een algemene staking organiseren, indien de Nederlanders de besprekingen met de Indonesiërs niet op vredelievende wijze wisten te beëindigen.

Tijdens het congres te Malang heeft Blokzijk andermaal het communistische standpunt verdedigd, dat de troepen zo spoedig mogelijk Indonesië moesten verlaten. Het Nederlandse leger, waarvoor volgens spreker financiële steun uit Amerika wordt ontvangen, vormde een voortdurende bedreiging voor de Indonesiërs en om de troepenmacht in stand te houden had de Nederlandse Regering zelfs de bevolking de nodige grondstoffen onthouden.

Ten aanzien van een internationale boycot van Nederlandse schepen, die volgens de Australische afgevaardigde Campbell (communist) door de vakverenigingen in zijn land georganiseerd zou worden, verklaarde Blokzijl, dat dit aan het Wereldverbond van Vakverenigingen zou worden voorgelegd. De E.V.C. zou trachten elk advies dezer federatie op te volgen.

Aan vorenstaande beknopte beschouwing over het congres kan nog worden toegevoegd, dat besloten werd tot een tweetal boodschappen, gericht respectievelijk aan het Nederlandse volk en de Nederlandse arbeiders, waarvan de inhoud voor dit overzicht niet van direct belang is, behoudens dan, dat de Sbsi de hoop uitspreekt, dat de Nederlands arbeiders met alle beschikbare middelen bij de Nederlands Regering zullen aandringen op stopzetting van het troepenvervoer en terugtrekking van alle zich op republikeins gebied bevindende legeronderdelen.

Evenals in Nederland is de 1 Mei-dag ook in Indonesië gevierd, waarbij het eenheidsstreven der Indonesische arbeiders tot uiting is gekomen. Althoe zijn bijeenkomsten gehouden, waarbij ook officiële regeringspersonen der republiek tegenwoordig waren en het woord hebben gevoerd. In algemene zin is in toespraken, dagbladartikelen en radio-toespraken herinnerd aan de strijd van de arbeiders tegen het kapitalisme en het imperialisme, met de P.K.I. vooraan.

In het blad "Bintang Merah" (Rode Ster) der communisten is tevoren er nog eens ronduit op gewezen, dat de arbeidersstrijd politieke instrumenten moet benutten, aangezien het socialistisch probleem alleen kan worden verwozenlijkt, indien de arbeiders volledig de macht in handen hebben zonder haar te delen met de bourgeoisie. De strijd der arbeiders - aldus het blad - is er op gericht zich meester te maken van de politieke macht en haar te verdedigen in verbondenheid met de boeren.

Dit is kernachtig uitgedrukt het doel der P.K.I.

De recente notawisseling tussen de Commissie-Generaal en de Republiek Indonesië heeft tot een grote mate van commentaar aanleiding gegeven en in het bijzonder de criticken op de republikeinse beantwoording van de nota der Commissie-Generaal hebben uitgewozen, dat de politieke verhoudingen en tegenstellingen h.t.l. geen noemenswaardige wijzigingen hebben ondergaan.

De progressieve groepen en zij die aaneengesloten zijn in organisaties, waar geheel andere meningen worden gehuldigd dan in het kamp der vooruitstrevenden, zijn kennelijk niet

geneigd af te wijken van de uitgestippelde richtlijnen, waarop de resp. propaganda is gebaseerd,

De C.P.N. beschouwt het antwoord van de republiek als volkomen bevredigend, hetgeen uiteraard geen verwondering behoeft te wekken, omdat reeds aanstonds na de Regeringsverklaring in verband met de indiening van de nota van de Commissie-Generaal door de C.P.N. daarop critiek is geleverd op een wijze, welke niet anders kon doen verwachten. Van de gelegenheid is toen ook gebruik gemaakt te verkondigen, dat harerzijds reeds lang gewezen is op de fatale wending, die de gebeurtenissen in Indonesië dreigden te nemen, wat dan nu door de Regeringsverklaring - aldus de C.P.N. - wordt bevestigd, "een verklaring welke onbarmhartig de plannen ontmaskert voor gewapend optreden, die slechts kwalijk verborgen worden achter de fraaie woorden over het program van Linggadjati.

19 Juni 1947.

Typ.: RD.
Coll.: dR.